

Toplam

Ölümden sonra tüm deneyimlerinizi yeniden yaşarsınız ama bu defa olayların dizilimi farklıdır: belli bir niteliği paylaşan tüm anlar biraraya toplanır.

İki ayınızı evinizin önünden geçen caddede araba sürerek, yedi ayınızı seks yaparak geçirirsiniz. Gözlerinizi hiç açmadan otuz yıl uyursunuz. Tam beş ay dergi karıştırarak tuvalette oturursunuz.

Tüm acılarınızı bir defada, yirmi yedi saatlik yoğun bir süreç içinde yaşarsınız. Kemikler kırılır, arabalar çarpışır, deri kesilir, bebekler doğar. Bunları atlattıktan sonra ölüm sonrası yaşamınızın geri kalanı acısız geçer.

Ama bu hep keyifli geçeceği anlamına gelmez. Altı gününüzü tırnak keserek geçirirsiniz. On beş ayınızı kayıp eşyalarınızı arayarak. On sekiz ay kuyrukta beklersiniz. İki yılınızı sıkılarak, otobüs penceresinden dışarı bakmakla, havaalanı terminalinde oturmakla geçirirsiniz. Bir yıl kitap okursunuz. Gözleriniz acır ve kaşınırsınız çünkü iki yüz günlük yıkanma maratonu zamanınız henüz gelmemiştir. İki haftanızı öldükten sonra ne olacağını düşünerek geçirirsiniz. Bir dakika boyunca düştüğünüzü hissedersiniz. Yetmiş yedi saatinizi akıl karışıklığıyla geçirirsiniz. Bir saat boyunca birinin ismini unuttu-

Ve...

ğunuzu fark edersiniz. Üç hafta boyunca yanıldığı-
nızın farkına varırsınız. İki gününüzü yalan söyle-
yerek geçirirsiniz. Altı hafta yeşil ışığın yanmasını
beklersiniz. Yedi saatinizi kusarak geçirirsiniz. On
yedi dakika boyunca katıksız bir sevinç yaşarsınız.
Üç ay çamaşırlarınızı yıkarsınız. On beş saat imza
atarsınız. İki gün ayakkabı bağlarsınız. Altmış yedi
gününüzü kırık kalple geçirirsiniz. Beş hafta yolu-
nuzu kaybetmiş halde araba kullanırsınız. Üç gün
restoran bahşişlerini hesaplarsınız. Elli bir gün ne
giyeceğinize karar verirsiniz. Dokuz gün neden söz
edildiğini biliyormuş gibi davranırsınız. İki hafta
para sayarsınız. On sekiz gün buz dolabının içine
bakarsınız. Otuz dört gününüzü özlem içinde ge-
çirirsiniz. Altı ay reklam seyredersiniz. Dört hafta
boyunca vaktinizi daha iyi geçirmenin bir yolu olup
olmadığını düşünerek geçirirsiniz. Üç yıl yemek yer-
siniz. Beş gün düğmelerle, fermuarlarla uğraşırsınız.
Dört dakika boyunca olayların sırasını değıştirseniz
neler olacağını düşünürsünüz. Ölüm sonrası yaşa-
mın bir bölümünde ise dünyevi hayatınıza benzer,
son derece keyifli bir şeyi hayal edersiniz. Yaşamsal
kesitlerin kolayca yutulabilir, küçücük parçalara ay-
rıldığı, dakikaların akıp gittiğı, kızgın kumda hop-
laya zıplaya ilerleyen bir çocuk misali bir olaydan
diğerine atlamanın mutluluğunu deneyimlediğiniz
bir yaşamdır bu hayaliniz.

Egaliter

Ölüm sonrası yaşamda Tanrı'nın aslında hayatın karmaşıklığını anladığını keşfedersiniz. Diğer tanrılar gibi O da başlangıçta akranlarının baskısına boyun eğerek evrenini, iyi ve kötü insanlardan oluşan ikili bir kategoriye göre yapılandırmıştır. Ne var ki insanın pek çok açıdan iyi, ama aynı zamanda başka bazı açılardan yoz ve kötü niyetli olabileceğini anlaması uzun sürmemiştir. Peki kimin cennete, kimin cehenneme gideceğini hakça nasıl belirleyecektir? Bir insanın aynı zamanda hem zimmetine para geçirip, hem de hayırseverlik yapması mümkün değil mi, diye düşünmüştür. Bir kadın zina yapıyor olsa da, her iki erkeğin de yaşamına zevk ve güven katamaz mı? Bir çocuk farkında olmadan ailesini parçalayacak sırları ifşa edemez mi? Toplum –iyi ve kötü diye- iki kategoriye ayırmak henüz gençken Ona daha mantıklı bir iş gibi görünmüş ama tecrübeyle birlikte bu kararlar giderek zorlaşmaya başlamıştır. Yüzlerce faktörü göz önüne alan karmaşık formüller geliştirmiş, upuzun kağıt şeritler üstüne sonu gelmez karar çıktıkları alan bilgisayar programları üretmiştir. Ancak hassas yapısı bu otomasyona isyan etmiş ve bilgisayar, aklına hiç yatmayan bir karar ürettiğinde konumundan istifade ederek öf-

Ve...

keyle fişi çekmiştir. Ve işte o gün savaşılan iki ulusun ölülerinin dertlerine kulak verir. Her iki taraf da acılar çekmiştir, her iki tarafın da haklı yakınmaları vardır, her ikisi de gerekçelerini açık gönüllülükle ortaya koyar. O ise kulaklarını kapatır ve kederle inler. İnsanlarının çok boyutlu varlıklar olduklarını ve gençken yaptığı esneklikten uzak karar mekanizmasıyla daha fazla idare edemeyeceğini bilmektedir.

Bu durum bütün tanrılara üzüntü vermez. Aslında bizler, öldükten sonra, yarattığı varlıkların çapraşık yüreklerine karşı derin bir hassasiyet sergileyen bir Tanrı'nın karşısına çıkacağımız için kendimizi şanslı saymalıyız.

Tanrı aylar boyu cennetteki evinin salonunda, boynu hasırotu gibi bükük, üzgün üzgün dolanır durur. Kuyruk uzadıkça uzar. Danışmanları Ona karar verme işini devretmesini önerir ama O insanların, başkasına teslim edemeyecek kadar sevmektedir.

Bir karamsarlık anında aklından, meseleleri kendi aralarında halledene dek herkesi berlirsiz bir sürelisine kuyrukta bekletmek geçer. Ancak neden sonra cömert yüreği daha iyi bir fikirle aydınlanır. Bu fikre gücü yetmektedir: herkese, her bir insana cennette bir yer bahşedecektir. Ne de olsa herkesin içinde iyi bir şeyler vardır; insanın temel tasarım özelliklerinden biridir bu. Yeni planıyla birlikte morali düzelir, yanaklarına renk gelir. Cehennem operasyonlarını sonlandırır, Şeytan'ı işten çıkarır ve tüm insanları yanına, cennete alır. Yeni gelenler ve

eskiler; menfurlar ve faziletliiler... yeni sistemin çatısı altında herkes Onunla konuşmak için eşit vakit hakkına sahip olur. Birçokları Onu biraz lafazan ve fazla vesveseli bulsa da, kimse tarafından umarsızlıkla suçlanmaz.

Yarattığı yeni sistemin en önemli özelliği, herkeşe eşitçi davranılmasıdır. Artık kimilerine ateş, kimilerine sazlı sözlü sefalar reva görülmemektedir. Ölüm sonrası yaşam artık su yataklarına karşılık ağullar, suşilere karşılık çiğ patatesler, şampanyaya karşılık kaynar sular biçiminde tanımlanmamaktadır. Herkes herkesin kardeşidir ve dünya üstünde bir türlü yeşeremeyen bir kavram, ilk defa hakikate dönüşür: gerçek eşitlik.

Komünistler şaşkınlığa düşer ve sinirlenirler çünkü kusursuz toplumlarına nihayet ulaşmışlardır ama bu, inanmak istemedikleri bir Tanrı'nın yardımıyla olmuştur. Meritokratlar, sonsuza dek bir avuç solcuyla, liyakatsiz bir sistem içine sıkışıp kaldıkları için incinmişlerdir. Muhafazakârlar hor görebilecekleri çulsuzlardan; liberaller terfi ettirebilecekleri mağdurlardan mahrum kalmıştır.

Tanrı bir gece yatağının kenarına oturur ve ağlamaya başlar, zira herkesin hemfikir olduğu tek konu, cehennemde olduklarıdır.

Metamorfoz

Üç ölüm vardır. Birincisi bedenini işlevini yerine getirmeyi bıraktığı zamandır. İkincisi bedenini mezara sevk edildiği zamandır. Üçüncüsü ise gelecekte, isminizin son defa telaffuz edildiği o andır.

Böylece bir lobide üçüncü ölüme dek beklersiniz. Burada herkesin gönlünce çay, kahve ve kurabiye alabileceği uzun masalar kuruludur. Çevrenizde dünyanın dört bir yanından insanları görürsünüz ve onlarla hiç zorlanmadan keyifli, havadan sudan sohbetlere dalabilirsiniz. Yalnız dikkat edin sohbetiniz her an Anonsçular tarafından bölünebilir ve yeni bir arkadaşınızın geldiği, diğer bir deyişle o kişinin dünyada bir daha asla kimse tarafından anılmayacağı duyurulabilir. Arkadaşınız allak bullak halde geliverir. Anonsçular ona daha iyi bir yere gitmek üzere olduğunu kibarca anlatmaya çalıştıkları halde o hayli kederlidir. Kimse söz konusu daha iyi yerin nerede olduğunu ve neler içerdiğini bilmez çünkü o kapıdan çıkmış olan hiç kimse geri dönmemiştir. Acıdır ki pek çok kişi tam da sevdikleri geldiği sırada çıkıp giderler çünkü anımsama işini yerine getiren sadece o sevilenlerdir. Bu tipik zamanlama karşısında hepimiz buruk bir şekilde başımızı sallarız.

Ve...

Ortam uçsuz bucaksız bir havaalanı bekleme salonunu andırmaktadır. Burada tarih kitaplarından pek çok ünlü sima vardır. Canınız sıkılırsa istediğiniz herhangi bir yöne doğru yürümeye başlar, sıra sıra koltukların yanından geçip gidersiniz. Günler süren yürüyüşün ardından insanların değişik göründüklerini fark eder, yabancı dillere ait tonlamalar duyarsınız. İnsanlar kendi benzerleriyle toplaşmıştır ve dünya üstündeki toplaşmaları yansıtan doğal bölgelerin oluşumu göze çarpar. Burada, okyanuslar hariç, bildiğimiz dünya haritası üstünde gezinmektesinizdir. Ancak şimdi saat dilimleri yoktur. Çok arzu etseler de kimsecikler uyumaz. Ortam floresan ışıklarıyla eşit biçimde aydınlatılmıştır.

Anonsçular içeri girip, sıradaki isim listesini ilan ettiğinde herkes üzüntü duymaz. Aksine bazıları Anonsçuların ayaklarına kapanarak, yalvarıp yakarır. Bunlar genelde uzun, çok uzun süredir burada olanlar, bilhassa da haksız nedenlerden dolayı anımsananlardır. Örneğin, iki yüzyıl önce küçük bir nehirde boğulan, şuracıktaki çiftçi. Çiftliğin yerinde artık küçük bir okul vardır ve tur rehberleri her hafta onun öyküsünü anlatmaktadır. Dolayısıyla çiftçi kısıp kalmıştır ve son derece kederlidir. Öyküsü ne kadar çok anlatılırsa, ayrıntılar o kadar çarpıtılır. Adam resmen kendi ismine yabancılaşmıştır; isim artık onunla özdeş olmadığı halde, bağlayıcılığı devam etmektedir. Şu karşıdaki keyifsiz kadınsa, yüreğindeki yollar hayli çatallı olsa da, bir azize gibi yüceltilmektedir. Paralı kola makinesinin

başında duran ak saçlı adam savaş kahramanı olarak ünlenmiş, ardından diktatör olarak kötülenmiş ve nihayet tarihteki iki nokta arasını aydınlatan gerekli bir meşale olarak yüceltilmiştir. Yüreği yanarak heykellerinin devrilmesini beklemektedir. İşte bu odanın laneti de budur: bizi hatırlayanların zihninde yaşadığımız için, yaşamlarımızın kontrolünü yitirir, onların olmamızı istediği kişiye dönüşürüz.

Doğal Olmayan

Ölüm sonrası yaşama eriştiğinizde Teknisyenler sizi önünüzde bekleyen büyük fırsat konusunda bilgilendirirler: istediğiniz herhangi bir değişikliği yapın sonra hayatı yeniden yaşayın. Dağıtılan broşüre bakılırsa kendinizi beş santim uzun yapabilir veya dünyadaki herkese espri anlayışı katabilir, ya da kuşları konuşturabilirsiniz. Sonra da bu tercihi dünya üstünde işleme sokarak, neler olacağını görebilirsiniz. Teknisyenler sizi bunun eşsiz bir deneysel eğitim olduğu konusunda bilgilendirirler.

Hal böyleyken kendi cenazenize katılmanızın hemen ardından aklınızdan daha zekice bir tercih yapmak geçebilir ve siz ölümü dünya üstünden tamamen silen kişi olmak isteyebilirsiniz.

Ancak dikkat: bu teklifi getirdiğiniz takdirde bir çeşit Teknisyen sizi kenara çekerek önceden tekrarlanan yaşamlarınızda bu yöntemi denediğinizi ve durumun kaçınılmaz şekilde karmaşayla sonuçlandığını söyleyebilir.

Sakin bunu bana tercihim yüzünden işinden olacağın için söylüyor olma? dersiniz.

Hayır, der Teknisyen. O yüzden söylemiyorum.

Ölümün çaresi olmadığı için mi söylüyorsun? diye sorarsınız.

Ve...

Hayır, der yine, Teknisyen.

O halde dileğimin yerine getirilmesini istiyorum.

Sen bilirsin, diye yanıtlar, Teknisyen.

Böylece yeni hayatınızda tıp alanında vizyon sahibi, ünlü biri olursunuz. Doğal ölüm diye bir şey olmadığını ileri sürer, araştırma fonunuz için milyonlar toplarsınız. Olası bütün virüs mutasyonlarını henüz oluşmadan hesaplayabilecek bilgisayarlar programları, virüslere karşı koruyucu tedaviler geliştirirsiniz. Her bir ilacın bedensel döngüler üstündeki etkilerini tam olarak hesaplırsınız. Sonunda ölüm-karşıtı cüretkâr programınız başarıya ulaşır. Tedavi edilemeyecek derecede hasta, yaşlı bir kadının son nefesini verişinin ardından bunun doğal ölümlerin sonuncusu olduğunu ilan etmeye hazır duruma gelirsiniz. Haberin üstüne büyük kutlamalar yapılır. Çok geçmeden insanlar sonsuza dek yaşamaya başlarlar, gençliklerindeki gibi iyileşirler ve tepelerinde dolaşan kapkara fanilik bulutundan nihayet kurtulurlar.

Ancak eninde sonunda, tıpkı Teknisyen'in söylediği gibi başarınız ışıltısını yitirmeye yüz tutar. İnsanlar yavaş yavaş ölümün sona ermesinin, motivasyonun da ölümü anlamına geldiğini keşfetmeye başlarlar. Anlaşılan çok uzun yaşam, kitlelerin afyonudur. Elde edilen başarılarda fark edilir derecede bir düşüş gerçekleşir. İnsanlar daha sık uyurlar. Kimse fazla telaş etmez.

Bir zamanlar dinamik olan yaşamlarını kurtarmak adına insanlar kendilerine intihar tarihleri

belirlemeye başlarlar. Bu eskilerin sonlu yaşamının hoş bir yansımasıdır ama veda etme ve emlak kredisi ödemelerini tamamlama fırsatlarını sunma açısından ondan daha üstündür. Fikir bir süre için tutar ve yaşama bağlanma tutkusunu yeniden alevlendirir. Ancak nihayetinde insanlar sisteme gerekli ciddiyetle yaklaşmayı bırakırlar ve örneğin yeni bir ilişki gibi, önemli bir gelişme olduğu takdirde hemen intihar tarihini ertelerler.

Erteleyenlerin sayısı giderek artar. Bu kişiler kendilerine yeni bir tarih belirlediklerinde diğerleri bunu hayati tehlike diye adlandırarak, onlarla dalga geçerler. İntiharı gerçekleştirme konusunda muazzam bir toplumsal baskı oluşur. Sistemin pek çok defa sömürülmesinin ardından, en nihayetinde önceden belirlenen ölüm tarihinin değiştirilemeyeceği konusu yasalaşır.

Ne var ki bir noktada motivasyon açısından yalnızca yaşamın sonluluğunun değil, ölüm tarihindeki şaşkınlığın da hayati rol oynadığı anlaşılır. Bunun üzerine insanlar ölüm tarihleri için bir aralık belirlemeye başlarlar. Bu yeni anlayış çerçevesinde arkadaşları onlara sürpriz partiler düzenlerler. Partiler tıpkı doğum günü partilerine benzer ama buradaki tek fark, arkadaşların gizlendikleri kanapenin arkasından fırlayıp onları öldürmeleridir. Arkadaşlarınızın partiyi ne zaman vereceğini bilmediğiniz için de bu yöntem geçmişin 'carpe diem' yaklaşımını yavaş yavaş geri getirir. Ne yazık ki insanlar ölüm yasasının koruması altındaki düşmanlarını ortadan

Ve...

kaldırmak için sürpriz parti sistemini suistimal etmeye başlarlar.

Sonunda kalabalık bir isyancılar kitlesi sizin tıp merkezimize zorla girer, bilgisayarların fişini çekerler ve doğal olmayan hayatın bitişini taçlandırmak için büyük bir kutlama daha yaparlar. Sizse kendinizi yeniden Teknisyenlerin bekleme odasında bulursunuz.